

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

3 май 2012 година *

„Дъблинска система — Регламент (ЕО) № 343/2003 — Процедура за определяне на държава членка, компетентна за разглеждането на молба за убежище — Граждани на трета страна, които притежават валидна виза, издадена от „компетентната държава членка“ по смисъла на същия регламент — Молба за убежище, подадена в държава членка, различна от държавата, компетентна по силата на посочения регламент — Молба за разрешение за пребиваване в държава членка, различна от компетентната държава, последвана от оттегляне на молбата за убежище — Оттегляне, направено, преди компетентната държава членка да поеме отговорност — Оттегляне, което слага край на установените с Регламент № 343/2003 процедури“

По дело C-620/10

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Kammarrätten i Stockholm Migrationsöverdomstolen (Швеция) с акт от 16 декември 2010 г., постъпил в Съда на 27 декември 2010 г., в рамките на производство по дело

Migrationsverket

срещу

Nuriye Kastrati,

Valdrina Kastrati,

Valdrin Kastrati,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н J.-C. Bonichot, председател на състав, г-жа A. Prechal, г-н K. Schiemann, г-н L. Bay Larsen (докладчик) и г-жа C. Toader, съдии,

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,

секретар: г-жа C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 ноември 2011 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Migrationsverket, от г-жа H. Karling и г-н M. Ribbenvik, в качеството на представители,

* Език на производството: шведски.

- за г-жа Kastrati и малолетните ѝ деца, от г-н Н.-О. Krokst de, juris kandidat, и г-н S. Kastrati,
- за германското правителство, от г-н T. Henze, в качеството на представител,
- за гръцкото правителство, от г-жа M. Michelogiannaki и г-жа L. Kotroni, в качеството на представители,
- за италианското правителство, от г-жа G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от г-жа M. Russo, avvocato dello Stato,
- за нидерландското правителство, от г-жа C. Wissels, г-жа M. Noort, и г-жа C. Schillemans, в качеството на представители,
- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа H. Walker, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от г-жа M. Condou-Durande и г-жа C. Tufvesson, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 януари 2012 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Регламент (ЕО) № 343/2003 на Съвета от 18 февруари 2003 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държава членка, компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета страна (ОВ L 50, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 56).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между компетентната по въпросите на имиграцията Migrationsverket (Национална служба за имиграция) и г-жа Kastrati и двете ѝ непълнолетни деца, Valdrina и Valdrin, граждани на Косово, по повод отмяната на решението на този орган да остави без последствие молбите им за разрешение за пребиваване и за убежище в Швеция, както и да разпoredи да бъдат прехвърлени в „компетентната държава членка“ по смисъла на Регламент № 343/2003.

Правна уредба

Регламент № 343/2003

- 3 Съображения 3 и 4 от Регламент № 343/2003 имат следното съдържание:
 - „(3) В заключенията от Тампере също така се посочва, че тази система трябва да включва в краткосрочен план ясен и работещ метод за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молба за убежище.
 - (4) Един подобен метод трябва да се основава на обективни, [справедливи] критерии както за държавите членки, така и за заинтересованите лица. По-специално, той трябва да даде възможност бързо да се определи компетентната държава членка, така че да се гарантира ефективен достъп до процедурите за определяне статута на бежанец, без да се компрометира целта за бърза обработка на молбите за убежище“.

4 Член 1 от Регламент № 343/2003 гласи, че той „установява критериите и механизмите за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета страна“.

5 Съгласно член 2, букви в)—е) от Регламент № 343/2003:

„За целите на настоящия регламент:

[...]

в) „молба за убежище“ означава молба, което е подадена от гражданин на трета страна, която може да се разбира като молба за международна закрила от държава членка, по силата на Женевската конвенция. Всяка молба за международна закрила по презумпция се приема, че е молба за убежище, освен ако гражданинът на трета страна изрично поиска друг вид закрила, която може да бъде поискана отделно.

г) „търсещ убежище“ означава гражданин на трета страна, който е подал молба за убежище, по ко[я]то все още не е взето окончателно решение;

д) „разглеждане на молба за убежище“ означава всяко разглеждане на или решение, или определение относно молба за убежище от компетентните органи в съответствие с националното право с изключение на процедурите за определяне на компетентната държава членка в съответствие с настоящия регламент;

е) „оттегляне на молба за убежище“ означава действия, с които търсещият убежище прекратява производствата, които са започнали с подаването на молбата му за убежище, в съответствие с националното право, било то изрично или мълчаливо“.

6 Член 3, параграф 1 от този регламент предвижда:

„Държавите членки разглеждат молбите на всеки гражданин на трета държава, който подава молба за убежище до която и да било от тях на границата или на тяхна територия. Молбите се разглеждат от една-единствена държава членка, а именно от онази, за която критериите, изложени в глава III, сочат, че е компетентна за това“.

7 Член 4 от посочения регламент гласи:

„1. Процедурата за определяне на държавата членка, която е компетентна по смисъла на настоящия регламент, започва веднага, след като за първи път бъде подадена молба за убежище пред държава членка.

[...]

5. Търсещият убежище, който се намира в друга държава членка и подава там молба за убежище, след като оттегли молбата си по време на процедура за определяне на компетентната държава членка, се връща обратно, при условията, изложени в член 20, от държавата членка, пред която е била подадена молба за убежище, с цел [д]а приключи процедурата за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждане на молбите за убежище.

Това задължение отпада, ако търсещият убежище междувременно е напуснал териториите на държавите членки за срок, не по-малък от три месеца, или е получил документ за пребиваване от държава членка“.

- 8 За определянето на „компетентната държава членка“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Регламент № 343/2003, в глава III от този регламент, която включва членове 5—14, са изброени обективни и подредени по реда на прилагането критерии.
- 9 Въз основа на член 5, параграф 2 от този регламент в съответствие с критериите компетентната държава членка се определя въз основа на съществуващото положение към момента, в който търсещият убежище е подал за първи път молбата си пред държава членка.
- 10 По-конкретно член 9, параграф 2 от този регламент предвижда, че ако търсещият убежище притежава валидна виза, „компетентна държавата членка“ по смисъла на този регламент е тази, която е издала тази виза.
- 11 В глава V от Регламент № 343/2003, озаглавена „Поемане на отговорността и обратно приемане“, е включен член 16, който има следното съдържание:

„1. Държавата членка, компетентна за разглеждането на молбите за убежище по смисъла на настоящия регламент, е длъжна:

- а) да поеме, при условията, предвидени в членове от 17 до 19, отговорността за търсещо убежище лице, което е подало молба в друга държава членка;
- б) да завърши разглеждането на молбите за убежище;
- в) да приеме обратно, при условията, предвидени в член 20, търсещо убежище лице, чиято молба е в процес на разглеждане и което се намира на територията на друга държава членка без разрешение;
- г) да приеме обратно, при условията, предвидени в член 20, търсещо убежище лице, което е оттеглило молбата си в процес на разглеждане и е подало молба в друга държава членка;
- д) да приеме обратно, при условията, предвидени в член 20, гражданин на трета страна, чиято молба е отхвърлена от нея и който се намира на територията на друга държава членка без разрешение.

[...]

3. Задълженията по параграф 1 отпадат, ако гражданинът на трета страна е напуснал територията на държавите членки от поне три месеца, освен ако гражданинът на трета страна притежава валиден документ за пребиваване, издаден от компетентната държава членка.

4. Задълженията по параграф 1, букви г) и д) отпадат също така веднага щом държавата членка, компетентна за разглеждането на молбите, приеме и приложи на практика след оттеглянето или отхвърлянето на молбите необходимите разпоредби, преди гражданинът на трета страна да може да отиде в страната си по произход или в друга страна, до която той може легално да пътува“.

- 12 Член 17, параграф 1 от Регламент № 343/2003 предвижда:

„Когато държава членка, пред която е била подадена молба за убежище, прецени, че друга държава членка е компетентна за разглеждането на молбите, тя може възможно най-бързо и при всички случаи в тримесечен срок от датата, на която молбата е бил[а] подадена по смисъла на член 4, параграф 2, да се обърне към другата държава членка с искане да поеме отговорността за търсещия убежище.

Ако искането за поемане на отговорността за търсещо убежище лице не е отправено в рамките на този тримесечен срок, компетентността за разглеждането на молбите за убежище ще се носи от държавата членка, в която е била подадена молбата“.

- 13 Член 18, параграф 1 от посочения регламент гласи:

„Замолената държава членка извършва необходимата проверка и се произнася по искането за поемане на отговорността за търсещо убежище лице в двумесечен срок от датата, на която е получено искането“.

- 14 Текстът на член 19, параграфи 1 и 3 от същия регламент е следният:

„1. Когато замолената държава членка приеме, че следва да поеме отговорността за молител, държавата членка, в която е била подадена молбата за убежище, информира търсещия убежище за решението да не разглежда молбата и за задължението да предаде търсещия убежище на компетентната държава членка.

[...]

3. Предаването на търсещия убежище от държавата членка, в която е била подадена молбата за убежище, на компетентната държава членка се осъществява [...] веднага щом това бъде възможно в практически план и най-късно в шестмесечен срок от приемането на искането за поемането на отговорността или [от постановяване на] решението [по жалбата, в случай на] обжалване или [решението, с което се прави] преразглеждане в случай на суспендиращ ефект“.

- 15 В член 20 от Регламент № 343/2003 са установени правилата, в съответствие с които се осъществява обратното приемане на търсещо убежище лице в съответствие съответно с член 4, параграф 5 и член 16, параграф 1, букви в), г) и д) от същия регламент.

Директива 2005/85ЕО

- 16 От съображение 29 от Директива 2005/85/ЕО на Съвета от 1 декември 2005 година относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки (ОВ L 326, стр. 13; Специално издание на български език 2007 г., глава 19, том 7, стр. 242) се установява, че тази директива не засяга установените с Регламент № 343/2003 правила.

- 17 Член 19 от Директива 2005/85, озаглавен „Процедура в случай на оттегляне на молбата“, гласи:

„1. Доколкото по националното право на държавите членки се предвижда възможност за изрично оттегляне на молбата, когато кандидат за убежище изрично оттегли своята молба за убежище, държавите членки гарантират, че решаващият орган взема решение за прекратяване на разглеждането на молбата или за нейното отхвърляне.

2. Държавите членки могат да вземат решение решаващият орган да прекрати разглеждането на молбата, без да постанови решение по нея. В този случай те гарантират, че решаващият орган е отбелязал това в досието на кандидата“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

Молбата за разрешение за пребиваване, подадена преди влизането на г-жа Kastrati и нейните деца на територията на Съюза

- 18 През 2004 г. г-жа Kastrati среща в Косово г-н Kastrati, шведски гражданин, който от 1992 г. пребивава постоянно в Швеция. Той не е баща на непълнолетните деца на г-жа Kastrati.
- 19 На 20 септември 2007 г. г-жа Kastrati и нейните деца подават в посолството на Кралство Швеция в Скопие (бивша югославска Република Македония) молба за разрешение за пребиваване в Швеция, която се основава на наличието на връзка с г-н Kastrati.
- 20 Migrationsverket отхвърля молбата им на 13 май 2008 г., тъй като приема, че между г-жа Kastrati и г-н Kastrati няма връзка, която да позволява да бъде издадено разрешение за пребиваване на същата, както и на нейните деца. Въз основа на подадената от г-жа Kastrati и от нейните деца жалба до Jämsrätten i Skåne län-Migrationsdomstolen (регионален административен съд Scanie, компетентен по въпросите на имиграцията) с решение от 23 декември 2008 г. този съд потвърждава отхвърлянето на молбите за разрешение за пребиваване.
- 21 Торава г-жа Kastrati и нейните деца подават въззивна жалба до Kamarrätten i Stockholm — Migrationsöverdomstolen (апелативен административен съд по имиграционни дела, Стокхолм), а след това оттеглят жалбата си. Поради това на 19 март 2009 г. тази юрисдикция решава да заличи делото от регистъра си.

Молбата за убежище и новата молба за разрешение за пребиваване, подадени от г-жа Kastrati и нейните деца след влизането им на територията на Съюза

- 22 На 3 март 2009 г. г-жа Kastrati и нейните деца влизат Швеция, снабдени с издадена от френските власти валидна краткосрочна виза.
- 23 На 30 април 2009 г., без да подават молби за убежище във Франция, те подават такива молби в Швеция, където се намират от влизането им на територията на Съюза.
- 24 Тъй като г-жа Kastrati и нейните деца все пак имат издадена от френските власти валидна виза, на 4 юни 2009 г. Migrationsverket иска от тези власти, въз основа на определения в член 9, параграф 2 от Регламент № 343/2003 критерий, в съответствие с член 16, параграф 1, буква а) от същия регламент, да поемат отговорността за тях.
- 25 На 16 юни 2009 г. г-жа Kastrati и нейните деца подават нова молба за разрешение за пребиваване в Швеция, която отново се основава на наличието на връзка с г-н Kastrati.
- 26 На 22 юни 2009 г. обаче те оттеглят молбите си за убежище в Швеция, които според тях били подадени единствено поради дадения от Migrationsverket съвет. От решението, оспорвано по делото в главното производство, приложено към националната преписка, обаче не се установява г-жа Kastrati и нейните деца да са посочили каквото и да е свързано с преследване основание, въз основа на което да искат да получат статут на бежанец.
- 27 На 23 юли 2009 г. френските власти, които не са уведомени за това оттегляне, приемат искането за поемане на отговорността за г-жа Kastrati и нейните деца.
- 28 С решение от 30 юли 2009 г. Migrationsverket отхвърля молбите за разрешение за пребиваване, както и молбите за убежище. Тя приема, на първо място, във връзка с новата молба за разрешение за пребиваване, че решението ѝ от 13 май 2008 г., с което е отхвърлена първата

молба за разрешение за пребиваване, е влязло в сила. След това отхвърля молбите за убежище, с мотива че държавата, компетентна да се произнесе по тях, е Френската република. Накрая, на основание член 19, параграфи 1 и 3 от Регламент № 343/2003, тя решава да прехвърли заинтересованите лица във Франция.

- 29 Г-жа Kastrati и нейните деца оспорват посоченото решение, с което са отхвърлени молбите им, пред Migrationsdomstol.
- 30 С решение от 15 септември 2009 г. посочената юрисдикция отменя решението от 30 юли 2009 г., с което са отхвърлени молбите, тъй като смята, че в момента, в който Migrationsverket приема решението си, не са налице условията за прилагане на Регламент № 343/2003, понеже г-жа Kastrati и нейните деца са оттеглили молбите си за убежище. Поради това той връща преписката на тази служба, за да разгледа отново молбите за разрешение за пребиваване в Швеция въз основа на разследване на твърдяната връзка.
- 31 В решението си Migrationsdomstol отбелязва, че подадените от г-жа Kastrati и нейните деца молби за убежище са оттеглени, след като компетентният шведски орган, с оглед приключването на действията по определяне на компетентната държава членка, е поискал от френските власти да поемат отговорността за съответните лица, но преди тези власти да поемат отговорността за тях на 23 юли 2009 г. и преди Migrationsverket да ги уведоми за решението си от 30 юли 2009 г. да ги прехвърли във Френската република.
- 32 Migrationsverket подава въззивна жалба до запитващата юрисдикция, като поддържа по същество, че от Регламент № 343/2003 не следва, че задължението на държавата членка, компетентна да поеме отговорността за търсецо убежище лице, подало молба в друга държава членка, отпада при оттегляне на молба за убежище.
- 33 В акта за запитване запитващата юрисдикция обяснява, че в постановено от нея на 30 юни 2008 г. решение (MIG 2008:28) тя действително приема, че оттеглянето на молба за убежище не означава, че Регламент № 343/2003 престава да се прилага. Обстоятелствата по делото, по което е постановено това решение, обаче били различни от тези по висящия пред нея спор, тъй като молбата за убежище, която тогава била предмет на делото, била оттеглена едва след съобщаването на заинтересованото лице, в съответствие с член 19, параграф 1 от този регламент, на решението да бъде прехвърлено в компетентната държава членка.
- 34 Тя посочва освен това резултатите от проведено от Migrationsverket в няколко участващи в Дъблинската система държави административно проучване по въпроса за значението на оттеглянето на молба за убежище с оглед прилагането на Регламент № 343/2003. Оформят се три различни становища. Според първото становище, след като този регламент е влязъл в сила, процедура за разглеждане на молба за убежище може да бъде прекратена само въз основа на едно от предвидените член 16, параграфи 3 и 4 от него основания. Според второто становище обаче същият регламент престава да се прилага, ако подадената само в една държава членка молба за убежище бъде оттеглена. И накрая, според третото становище моментът от процеса на определяне на компетентната държава членка, в който се оттегля молба за убежище, определя дали посоченият регламент продължава да се прилага.
- 35 При тези обстоятелства Kamarrätten i Stockholm- Migrationsöverdomstolen решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) С оглед по-специално на разпоредбите на член 5, параграф 2 от Регламент № 343/2003 и/или на липсата на разпоредби в регламента, освен тези, съдържащи се в член 4, параграф 5, втора алинея и член 16, параграфи 3 и 4, относно отпадането на

компетентността на държава членка за разглеждане на молба за убежище трябва ли този регламент да се тълкува в смисъл, че оттеглянето на молба за убежище не засяга възможността за неговото прилагане?

- 2) Има ли значение за отговора на поставения по-горе въпрос етапът от процедурата, на който е оттеглена молбата за убежище?“.

По преюдициалните въпроси

- 36 Важно е в самото начало да се отбележи, че запитващата юрисдикция желае да ѝ бъде изяснено какви последици може да има с оглед на прилагането на Регламент № 343/2003 оттеглянето на молба за убежище.
- 37 В това отношение обаче следва да се отбележи, че с оглед на фактите по делото в главното производство, така както са установени по-конкретно в точки 18—21, както и в точка 26 от настоящото решение, г-жа Kastrati и нейните деца изтъкват, че всъщност в нито един момент не са имали намерение да подават молба за убежище по смисъла на член 2, буква в) от Регламент № 343/2003.
- 38 При все това само запитващата юрисдикция е компетентна да прецени значението, което трябва да се придаде на такова твърдение. Съдът следва да се произнесе с оглед на изложените в акта за преюдициално запитване фактически и правни съображения (Решение от 21 октомври 2010 г. по дело В., С-306/09, Сборник, стр. I-10341, точка 47).
- 39 С оглед на тези предварителни бележки и предвид обстоятелствата по делото в главното производство, с въпросите си, които следва да бъдат разгледани едновременно, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали Регламент № 343/2003 следва да се тълкува в смисъл, че в резултат на оттеглянето на молба за убежище по смисъла на член 2, буква в) от него, направено, преди компетентната да разгледа тази молба държава членка да поеме отговорността за търсещото убежище лице, този регламент вече не следва да се прилага.
- 40 Следва да се уточни, че по силата на член 17, параграф 1, първа алинея от Регламент № 343/2003, когато държава членка, на чиято територия е подадена молба за убежище, смята, че друга държава членка е компетентна да разгледа тази молба, тя може да се обърне към другата държава членка с искане да поеме отговорността за търсещия убежище.
- 41 Следва освен това да се припомни, че от член 1 от посочения регламент е видно, че неговата цел е да установи критерии и механизми за определяне на държавата членка, която е компетентна да разгледа основателността на молба за убежище, подадена в държава членка от гражданин на трета страна.
- 42 Освен това, когато, както по делото в главното производство, търсещият убежище оттегля единствената си молба за убежище, преди замолената държавата членка да приеме да поеме отговорността за него, главната цел на Регламент № 343/2003, а именно определянето на компетентната да разгледа молбата за убежище държава членка, за да се гарантира реален достъп до преценка на статута на бежанец на молителя, не може да бъде постигната.
- 43 Следва освен това да се отбележи, че законодателят на Съюза не е уредил изрично положения като тези, разглеждани по делото в главното производство, при които търсещите убежище са оттеглили молбите си, без да са подали такива молби поне в още една друга държава членка.

- 44 Не може да се направи друг извод и въз основа на текста на разпоредбите на член 4, параграф 5, втора алинея и член 16, параграфи 3 и 4 от Регламент № 343/2003, на които запитващата юрисдикция също се позовава във въпросите си.
- 45 Вярно е, разбира се, че тези разпоредби по принцип определят изчерпателно условията, при които отпадат задълженията на компетентната да разгледа молба за убежище държава членка да „поеме отговорността“ или да „приеме обратно“ лице, подало молба за убежище в държава членка, различна от компетентната държава. Те предполагат обаче наличие на молба за убежище, която компетентната държава членка трябва да разгледа, разглежда в момента или по която вече се е произнесла.
- 46 Същото се отнася и за член 5, параграф 2 от Регламент № 343/2003.
- 47 Следователно в резултат на оттеглянето на молба за убежище, направено при условия като тези по делото в главното производство, т.е. преди замолената държава членка да приеме да поеме отговорността за търсеция убежище, Регламент № 343/2003 вече не следва да се прилага.
- 48 При такива обстоятелства държавата членка, на чиято територия е подадена молбата, трябва да вземе решенията, които произтичат от това оттегляне, по-конкретно, както предвижда член 19 от Директива 2005/85, решение за прекратяване на разглеждането на молбата, като отбележи свързаната с това информация в досието на кандидата.
- 49 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че Регламент № 343/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че в резултат на оттеглянето на молба за убежище по смисъла на член 2, буква в) от същия регламент, направено, преди компетентната да разгледа тази молба държава членка да приеме да поеме отговорността за молителя, този регламент вече не следва да се прилага. В такъв случай държавата членка, на чиято територия е подадена молбата, трябва да вземе необходимите с оглед на това оттегляне решения, и по-конкретно решение за прекратяване на разглеждането на молбата, като отбележи свързаната с това информация в досието на кандидата.

По съдебните разноски

- 50 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Регламент (ЕО) № 343/2003 на Съвета от 18 февруари 2003 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държава членка, компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета страна, трябва да се тълкува в смисъл, че в резултат на оттеглянето на молба за убежище по смисъла на член 2, буква в) от този регламент, направено, преди компетентната да разгледа тази молба държава членка да приеме да поеме отговорността за молителя, този регламент вече не следва да се прилага. В такъв случай държавата членка, на чиято територия е подадена молбата, трябва да вземе необходимите с оглед на това оттегляне решения, и по-конкретно решение за прекратяване на разглеждането на молбата, като отбележи свързаната с това информация в досието на кандидата.

Подписи